93. MEKTUP

٩٣ – ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الثَّالِثُ وَالتِّسْعُونَ اِلَى الْخَواجَهْ هَاشِمٍ الْبَدَخْشِيِّ الْكِشْمِيِّ فِي بَيَانِ اَنَّ لِكُلٍّ مِنْ لَطَائِفِ عَالَمِ الْخَلْقِ وَعَالَمِ الْاَمْرِ ظَاهِرًا وَبَاطِنًا وَلُحُوقِ هٰذَا الْبَاطِنِ بِاسْمٍ هُوَ قَيُّومُ الْعَارِفِ وَبَيَانِ اَنَّ الْعَارِفَ فِي وَقْتِ النُّزُولِ اِلَى الْقَلْبِ مُتَوَجِّهٌ اِلَى دَعْوَةِ الْعِبَادِ ظَاهِرًا وَبَاطِنًا ﴾

اِعْلَمْ اَنَّ عَالَمَ الْخَلْقِ وَعَالَمَ الْاَمْرِ لِلْعَارِفِ التَّامِّ الْمَعْرِفَةِ وَاِنْ كَانَ كِلَاهُمَا دَاخِلَيْنِ فِي الظَّاهِرِ وَالصُّورَةِ بِالنِّسْبَةِ اِلَى الْاِسْمِ الْقَيُّومِ الَّذِي هُوَ وَجْهُهُ الْخَاصُّ وَفِي الْحَقِيقَةِ هُوَ بَاطِنُهُ وَحَقِيقَتُهُ كَمَا حُرِّرَ تَحْقِيقُهُ فِي مَكْتُوبٍ وَلٰكِنْ اِذَا لَاحَظْنَا هٰذَا الظَّاهِرَ وَالصُّورَةَ بِحِدَّةِ النَّظَرِ الَّتِي هِيَ صَارَتْ مَوْهِبَةً بِمَحْضِ فَضْلِ اللهِ جَلَّ سُلْطَانُهُ يَظْهَرُ هُنَا أَيْضًا ظَاهِرٌ وَبَاطِنٌ وَتَبْدُو صُورَةٌ وَحَقِيقَةٌ لَا اَنَّهُ نَجِدُ عَالَمَ الْخَلْقِ بِالتَّمَامِ ظَاهِرًا وَعَالَمَ الْاَمْرِ بَاطِنًا كَمَا ظَنَّ جَمَاعَةٌ بَلْ فِي كُلِّ لَطِيفَةٍ مِنْ لَطَائِفِ عَالَمِ الْاَمْرِ وَالْخَلْقِ صُورَةٌ وَحَقِيقَةٌ عُنْصُرُ التُّرَابِ لَهُ ظَاهِرٌ وَبَاطِنٌ وَكَذٰلِكَ الْاَخْفَى لَهُ ظَاهِرٌ وَبَاطِنٌ وَهٰذَا الْبَاطِنُ الَّذِي يَتَعَلَّقُ بِعَالَمِ الْخَلْقِ وَعَالَمِ الْاَمْرِ يَكُونُ يَوْمًا فَيَوْمًا بِتَوَسُّطِ الْاَعْمَالِ الصَّالِحَةِ بَلْ بِمَحْضِ مَوْهِبَةِ اللهِ جَلَّ سُلْطَانُهُ مُلْحَقًا بِذَاكَ الْبَاطِنِ الَّذِي هُوَ مَرْبُوطٌ بِالْاِسْمِ الْقَيُّومِ شَيْئًا فَشَيْئًا اِلَى حَدٍّ لَا يَبْقَى مِنْ هٰذَا الْبَاطِنِ اَثَرٌ أَصْلًا وَكُلَّمَا هُوَ غَيْرُ الظَّاهِرِ الصِّرْفِ يَصِيرُ مُخْتَفِيًا وَلِحَاقُ هٰذَا الْبَاطِنِ بِالْاِسْمِ الْقَيُّومِ لَيْسَ هُوَ بِمَعْنَى اَنَّ هٰذَا الْبَاطِنَ يَكُونُ فِي ذٰلِكَ الْاِسْمِ وَاَنَّهُ يَتَّحِدُ مَعَهُ فَاِنَّ ذٰلِكَ اِلْحَادٌ سُبْحَانَ مَنْ لَا يَتَغَيَّرُ بِذَاتِهِ وَلَا بِصِفَاتِهِ وَلَا بِاَسْمَائِهِ بِحُدُوثِ الْاَكْوَانِ بَلْ بِمَعْنَى اَنَّهُ تَحْصُلُ لِهٰذَا الْبَاطِنِ نِسْبَةٌ اِلَى ذٰلِكَ الْاِسْمِ مَجْهُولَةُ الْكَيْفِيَّةِ تَكُونُ مُوهِمَةً لِلْحُلُولِ وَالْاِتِّحَادِ وَفِي الْحَقِيقَةِ لَا حُلُولَ وَلَا اتِّحَادَ فَاِنَّ ذٰلِكَ مُسْتَلْزِمٌ لِقَلْبِ حَقِيقَةِ الْاِمْكَانِ اِلَى حَقِيقَةِ الْوُجُوبِ تَعَالَتْ وَتَقَدَّسَتْ وَهُوَ مُحَالٌ عَقْلِيٌّ وَزَنْدَقَةٌ فِي الشَّرِيعَةِ وَذَاكَ الظَّاهِرُ الصِّرْفُ الَّذِي يَبْقَى وَاِنْ كَانَ مِنْ عَالَمِ الشَّهَادَةِ فَاِنَّهُ مَشْهُودٌ وَمَرْئِيٌّ وَلٰكِنَّهُ مُنْصَبِغٌ بِلَوْنِ الْبَاطِنِ وَاِنْ كَانَ الْبَاطِنُ خَارِجًا مِنْ حِيطَةِ الشُّهُودِ وَالْاِدْرَاكِ وَصَارَ مُلْحَقًا بِالْغَيْبِ وَاَخَذَ لَوْنَهُ فَاِنَّ الْكَيْفِيَّ مَا لَمْ يَأْخُذْ لَوْنَ اللَّاكَيْفِيِّ وَلَمْ يَخْرُجْ مِنْ حِيطَةِ الْاِدْرَاكِ الْكَيْفِيِّ وَلَمْ

يَحْمِلْ حُمُولَهُ مِنَ الشَّهَادَةِ اِلَى الْغَيْبِ لاَ يَنَالُ نَصِيبًا مِنَ اللاَّكَيْفِيِّ الْحَقِيقِيِّ وَلاَ يَكُونُ مُطَّلِعًا عَلَى غَيْبِ الْغَيْبِ (يَنْبَغِى) اَنْ يُعْلَمَ اَنَّ هَذَا الظَّاهِرَ الَّذِى بَقِيَ عَلَى حَالِهِ مُتَمَيِّزًا مِنَ الْبَاطِنِ وَجْهُهُ اِلَى الْخَلْقِ بِالتَّمَامِ وَالطَّاعَاتُ وَالْعِبَادَاتُ الشَّرْعِيَّةُ مَرْبُوطَةٌ بِهِ وَمُعَامَلَةُ الدَّعْوَةِ وَالتَّكْمِيلِ أَيْضًا مَنُوطَةٌ بِهِ وَبَاطِنُ هَذَا الْعَارِفِ صَاحِبِ التَّكْمِيلِ سَوَاءٌ كَانَ مُتَعَلِّقًا بِالْمَرَاتِبِ الْاِمْكَانِيَّةِ اَوْ بِالْمَقَامَاتِ الْوُجُوبِيَّةِ أَيْضًا مُتَوَجِّهٌ اِلَى الظَّاهِرِ وَاِلَى اَىِّ شَيْئٍ يَتَوَجَّهُ الظَّاهِرُ يَتَوَجَّهُ الْبَاطِنُ أَيْضًا اِلَى تِلْكَ الْجِهَةِ لاَجْلِ التَّكْمِيلِ وَالتَّرْبِيَةِ وَتَتْمِيمِ الْعِبَادَةِ فَاِنَّ هَذِهِ الدَّارَ دَارُ الْعَمَلِ وَهَذَا الْمَوْطِنَ مَوْطِنُ الدَّعْوَةِ وَحَقِيقَةُ الشُّهُودِ وَالْمُشَاهَدَةِ اِنَّمَا هِيَ فِى الْآخِرَةِ وَمُعَامَلَةُ الْكَشْفِ وَالْمُعَايَنَةِ اَمَامَنَا وَعِبَادَةُ الْمَعْبُودِ جَلَّ سُلْطَانُهُ فِى هَذَا الْمَوْطِنِ اَفْضَلُ مِنَ الْاِسْتِغْرَاقِ فِى الْمَعْبُودِ تَعَالَى وَاِنْتِظَارُ الْمَطْلُوبِ الَّذِى هُوَ نَاشٍ مِنَ الْمَحَبَّةِ خَيْرٌ مِنَ الْاِسْتِهْلاَكِ فِى الْمَطْلُوبِ يُصَدِّقُ أَرْبَابُ السُّكْرِ ذَلِكَ أَوْ لاَ وَتَوَجُّهُ الظَّاهِرِ وَالْبَاطِنِ هَذَا الَّذِى حَصَلَ لِعَارِفٍ صَاحِبِ تَكْمِيلٍ اِلَى جَانِبِ الْخَلْقِ هُوَ اِلَى بُلُوغِ الْاَجَلِ الْمُسَمَّى الَّذِى هُوَ مُنْتَهَى مَقَامِ الدَّعْوَةِ فَاِذَا بَلَغَ الْاَجَلُ يَطَّلِعُ عَلَى جِسْرِ الْمَوْتِ وَيَضَعُ قَدَمَهُ فِى مَنْزِلِ وِصَالِ الْمَحْبُوبِ وَيُشَرَّفُ بِدَوْلَةِ الْوَصْلِ وَالْاِتِّصَالِ بِلاَ مُزَاحَمَةِ الْاَغْيَارِ ﴿شعْرٌ﴾

هَنِيئًا لِأَرْبَابِ النَّعِيمِ نَعِيمُهَا * وَلِلْعَاشِقِ الْمِسْكِينِ مَا يَتَجَرَّعُ

"رَبَّنَا اَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا اِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْئٍ قَدِيرٌ" وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالتَّحِيَّةُ وَالْبَرَكَةُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِ اللهِ وَعَلَى اِخْوَانِهِ الْكِرَامِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ الْعِظَامِ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامِ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Hace Haşim el-Bedahşî el-Keşmî'ye gönderilmiştir. İmam-ı Rabbanî bu mektupta halk ve emir alemine ait bütün latifelerin bir zahir bir de batın tarafının bulunduğunu ve batın tarafının arifin kayyumu olan [ilahi] isme katıldığını beyan eder. Ayrıca İmam-ı Rabbanî bu mektupta arif kul kalbe inişi sırasında hem zahiri hem de batını itibarıyla kulları davet vazifesine yöneldiğini açıklar.

Marifeti eksiksiz olan bir arifin, gerek halk gerekse emir alemi, her ne kadar onun vech-i hassı olan ism-i kayyumuna nispetle zahir ve suret mertebesinde olsa da, gerçekte arif kulun hakikati ve batınıdır. Nitekim

bu konunun izahı başka bir mektupta verilmiştir. Fakat bu zahir ve suret diye açıkladığımız şeyi ilahi lütfun bağışladığı keskin bir bakışla incelediğimizde burada da bir zahir ve bir batının, bir suret ve bir hakikatin bulunduğunu görürüz. Burada bir grup sufinin zannettiği gibi halk aleminin tamamen zahir, emir aleminin de tamamen batın olduğunu düşünmek yanlış olur. Bilakis halk ve emir aleminin her bir latifesinde bir suret bir de batın bulunmaktadır. Mesela toprak latifesinin bir zahiri bir de batını vardır. Bunun gibi ahfa latifesinin de bir zahiri bir de batını bulunmaktadır. Halk ve emir alemlerinin her birine taalluk eden bu batın gün be gün salih ameller ve özellikle Allah'ın lütfuyla yavaş yavaş ism-i kayyuma bağlı olan batına katılır ve sonunda batından geriye hiçbir eser kalmaz. Tamamen zahir olmayan her şey sonunda gizlenir. Sözü edilen batının ism-i kayyuma karışması batının bu ismin içine girmesi ve onunla bütünleşmesi anlamında değildir. Zira bu düşünce küfrü gerektirir. Allah zatı, sıfatları ve isimleri itibariyle oluşların meydana gelmesiyle değişmekten münezzehtir. Burada batının ism-i kayyuma katılışı, batınla bu isim arasında belirsiz bir nisbet meydana gelmesi anlamındadır. Bu nispet her ne kadar hulül ve ittihat şüphesi doğursa da gerçekte ortada ne hulül ne de ittihat vardır. Çünkü bu durum mümkün bir varlığı vacip bir varlığa dönüştürme teşebbüsüdür. Bu hem aklen imkansızdır, hem de zındıklıktır. Geriye kalan sırf zahir şehadet aleminden olup görülmekte ve müşahede edilmektedir. Fakat bu zahir de batının rengine bürünmüştür. Batın ise müşahede ve idrakin ötesinde ve gayp alemine geçmiş durumdadır. Keyfiyet bağımlısı olan bir şey keyfiyet ötesi olan şeyin rengini alıp keyfî idrak sahasından ayrılmadıkça ve yükünü şehadet aleminden gayp alemine taşımadıkça hakiki lakeyfiden (keyfiyet ötesi varlıktan) nasiplenemez ve gaybın gaybına muttali olamaz.

Şunun da bilinmesi gerekir ki batından ayrılan ve geriye tek başına kalan zahirin yüzü tamamen halk alemine dönüktür ve her türlü ibadet ve itaat ona bağlıdır. Bunun gibi davet ve irşat faaliyetleri de ona teslim edilmiştir. Bu irşad makamına ulaşmış arifin batını, ister imkan mertebeleriyle alakalı olsun ister vücup makamlarıyla alakalı olsun daima zahire yönelmiş durumdadır. Halkı irşat ve terbiye için zahir her nereye dönerse batın da oraya dönmektedir. Zira bu dünya amel yurdudur, davet vatanıdır. Hakiki anlamda müşahede ise sadece ahirettedir. Keşif ve muayene muamelesi ise önümüzdedir. Bu dünyada Allah'a ibadet etmek onda kendini kaybetmekten daha üstündür. Matlubu beklemek matlupta kendini tüketmekten daha hayırlıdır. Sekir erbabı bunu anlasın veya anlamasın değişen bir şey yoktur. İrşat makamına ermiş arifin zahir ve batınının halka yönelmesi davet makamının sonu olan Allah katında belirlenmiş vakte kadardır. Arif kul iş bu vakte geldiğinde ölüm köprüsüne muttali

olur ve mahbuba visal meydanına ayak basar ve yabancı şeylere karışmadan vuslat devletine erişir.

Nimet sahiplerine nimetleri afiyet olsun
Miskin aşığa sadece yudumladığı vardır.

"Ey Rabbimiz! Nûrumuzu bizim için tamamla, bizi bağışla; çünkü sen her şeye kadirsin." (et-Tahrim, 08).

Mahlukatın en hayırlısı olan Muhammed Mustafa'ya, onun değerli kardeşlerine, ailesine ve yüce arkadaşlarına kıyamete kadar salat ve selam olsun.

KELİME ANLAMI

93. ◄ اَلْمَكْتُوبُ الثَّالِثُ وَالتِّسْعُونَ ► Doksan üçüncü mektup *(Kime gönderilmiştir?)* **اِلَى الْخَوَاجَهْ هَاشِمِ الْبَدَخْشِيِّ الْكِشْمِيِّ Hace Haşim Bedahşi el-Keşmi'ye** *(Neyin beyanındadır?)* **فِى بَيَانِ Şunun beyanındadır ki, اَنَّ لِكُلٍّ مِنْ لَطَائِفِ عَالَمِ الْخَلْقِ Alem-i halkın latifelerinin** *(Daha?)* **وَعَالَمِ الْاَمْرِ Ve Alem-i emrin latifelerinin her biri için vardır** *(Ne vardır?)* **ظَاهِرًا وَبَاطِنًا Bir zahir bir de bâtın** *(Daha neyin beyanındadır?)* **وَلُحُوقِ هَذَا الْبَاطِنِ Ve bu bâtının bitişmesi** *(Ne ile?)* **بِاسْمٍ Bir isim ile ki, هُوَ قَيُّومُ الْعَارِفِ O arifin kayyumudur وَبَيَانِ Ve şunun beyanındadır ki, اَنَّ الْعَارِفَ Muhakkak ki arif فِى وَقْتِ النُّزُولِ İniş zamanında** *(Nereye?)* **اِلَى الْقَلْبِ Kalbe** *(Nedir?)* **مُتَوَجِّهٌ Yönelir** *(Neye?)* **اِلَى دَعْوَةِ الْعِبَادِ Kulları davete** *(Nasıl?)* **ظَاهِرًا وَبَاطِنًا Hem zahiri hem de bâtini olarak ►**

اِعْلَمْ Bilesin ki, اَنَّ عَالَمَ الْخَلْقِ Alem-i halk وَعَالَمَ الْاَمْرِ Ve Alem-i emir *(Kimin?)* لِلْعَارِفِ التَّامِّ الْمَعْرِفَةِ Marifeti tam olan arifin وَاِنْ كَانَ كِلَاهُمَا Her ne kadar bu ikisi olsa da *(Ne?)* دَاخِلَيْنِ Yer alıyor *(Nerede?)* فِى الظَّاهِرِ وَالصُّورَةِ Zahir ve surette *(Neye nispetle?)* بِالنِّسْبَةِ اِلَى الْاِسْمِ الْقَيُّومِ Kayyum ismine nispetle الَّذِى هُوَ وَجْهُهُ الْخَاصُّ Ki, o arifin özel yönüdür وَفِى الْحَقِيقَةِ Ama hakikatte *(Alem-i halk ve Alem-i emir nedir?)* هُوَ بَاطِنُهُ وَحَقِيقَتُهُ Arifin bâtını ve hakikatidir وَلَكِنْ كَمَا حُرِّرَ Yazıldığı gibi *(Ne?)* تَحْقِيقُهُ Bunun beyanı *(Nerede?)* فِى مَكْتُوبٍ Bir mektupta اِذَا لَاحَظْنَا Fakat düşündüğümüzde *(Neyi?)* هَذَا الظَّاهِرَ وَالصُّورَةَ Bu zahir ve sureti *(Ne ile?)* بِمَحْضٍ بِحِدَّةِ النَّظَرِ Keskin bir fikirle الَّتِى هِىَ صَارَتْ مَوْهِبَةً Ki o bağış olmuştur *(Ne ile?)* فَضْلِ اللهِ Sırf Allah'ın fazlı ile جَلَّ سُلْطَانُهُ Saltanatı yüce *(Düşündüğümüzde ne olur?)* يَظْهَرُ هُنَا —

أَيْضًا Burada da ortaya çıkar *(Ne?)* ظَاهِرٌ وَبَاطِنٌ Zahir ve bâtın *(Daha ne olur?)* وَتَبْدُو Ve görünür *(Ne?)* صُورَةٌ وَحَقِيقَةٌ Suret ve hakikat لاَ اَنَّهُ نَجِدُ Yoksa biz bulur değiliz *(Neyi?)* عَالَمَ الْخَلْقِ بِالتَّمَامِ Alem-i halkın tamamını *(Ne olarak?)* ظَاهِرًا Zahir olarak *(Daha neyi bulur değiliz?)* وَعَالَمَ الْاَمْرِ Alem-i emrin tamamını da *(Ne olarak?)* بَاطِنًا Bâtın olarak *(Ne gibi?)* كَمَا ظَنَّ جَمَاعَةٌ Sufilerden bir grubun zannettiği gibi بَلْ فِي كُلِّ لَطِيفَةٍ Bilakis her latifede vardır *(Neden olan?)* مِنْ لَطَائِفِ عَالَمِ الْاَمْرِ وَالْخَلْقِ Alem-i halk ve emrin latifelerinden olan (her bir latifede vardır) *(Ne vardır?)* صُورَةٌ وَحَقِيقَةٌ Suret ve hakikat عُنْصُرُ التُّرَابِ (Mesela) toprak unsuru لَهُ ظَاهِرٌ وَبَاطِنٌ Onun zahiri ve bâtını vardır وَكَذَلِكَ الْاَخْفَى لَهُ Ahfanın da aynı şekilde ظَاهِرٌ وَبَاطِنٌ Zahir ve bâtını vardır وَهَذَا الْبَاطِنُ Bu bâtın الَّذِى يَتَعَلَّقُ Ki alakalanıyor *(Ne ile?)* بِعَالَمِ الْخَلْقِ Alem-i halkla *(Daha?)* وَعَالَمِ الْاَمْرِ Ve Alem-i emirle يَكُونُ Bu bâtın olur بَلْ يَوْمًا فَيَوْمًا Gün be gün *(Ne ile?)* بِتَوَسُّطِ الْاَعْمَالِ الصَّالِحَةِ Salih amellerin vesilesi ile بِمَحْضِ مَوْهِبَةِ اللهِ جَلَّ سُلْطَانُهُ Bilakis Allah (c.c) sırf hibe etmesi ile *(Bâtın ne olur?)* مُلْحَقًا Katılmış olur *(Neye?)* بِذَاكَ الْبَاطِنِ Şu bâtına الَّذِى هُوَ مَرْبُوطٌ Ki o bağlıdır *(Neye?)* بِالْاِسْمِ الْقَيُّومِ Kayyum ismine *(Nasıl katılır?)* شَيْئًا فَشَيْئًا Azar azar *(Nereye kadar?)* اِلَى حَدٍّ Öyle bir dereceye kadar ki لاَ يَبْقَى مِنْ هَذَا الْبَاطِنِ Bu bâtından kalmaz *(Ne kalmaz?)* اَثَرٌ اَصْلاً Hiçbir eser هُوَ غَيْرُ الظَّاهِرِ الصِّرْفِ O, sırf zahirden başkadır وَكُلَّمَا Her ne şey ki يَصِيرُ مُخْتَفِيًا Sonuçta gizli/bâtın olur وَلِحَاقُ هَذَا الْبَاطِنِ Ve bu bâtının katılması *(Neye?)* بِالْاِسْمِ الْقَيُّومِ Kayyum ismine لَيْسَ هُوَ Bu katılma değildir *(Hangi manada değildir?)* بِمَعْنَى Şu manada اَنَّ هَذَا الْبَاطِنَ Bu bâtın *(Nedir?)* يَكُونُ فِى ذَلِكَ الْاِسْمِ Bu ismin içinde olur *(Daha?)* وَاَنَّهُ يَتَّحِدُ مَعَهُ Ve onunla birleşir (manasında değildir) فَاِنَّ ذَلِكَ Zira bu *(Nedir?)* اِلْحَادٌ Küfürdür سُبْحَانَ مَنْ لاَ يَتَغَيَّرُ Değişmeyen o zatı tenzih ederim *(Ne ile birlikte değişmeyen?)* بِذَاتِهِ وَلاَ بِصِفَاتِهِ Zatı, sıfatları وَلاَ بِاَسْمَائِهِ Ve de isimleriyle birlikte *(Ne sebebiyle değişmez?)* بِحُدُوثِ الْاَكْوَانِ Varlıkların meydana gelmesi ile بَلْ بِمَعْنَى اَنَّهُ Bilakis bu şu manadadır تَحْصُلُ Meydana gelir *(Ne için?)* لِهَذَا الْبَاطِنِ Bu bâtın için *(Ne meydana gelir?)* نِسْبَةٌ Bir nispet *(Neye?)* اِلَى ذَلِكَ الْاِسْمِ Kayyum ismine *(Nasıl bir nispet?)* مَجْهُولَةُ الْكَيْفِيَّةِ Keyfiyeti bilinmeyen *(Öyle nispet ki,)* تَكُونُ مُوهِمَةً Vehmettirici olur *(Neyi?)* لِلْحُلُولِ وَالْاِتِّحَادِ İttihad ve hululü وَفِى الْحَقِيقَةِ Oysaki hakikatte لاَ حُلُولَ وَلاَ اِتِّحَادَ Hulul ve ittihat yoktur فَاِنَّ ذَلِكَ Zira bu *(Nedir?)* مُسْتَلْزِمٌ –

Gerektirir *(Neyi?)* لِقَلْبِ حَقِيقَةِ الْاِمْكَانِ İmkanın hakikatinin dönmesini *(Neye?)* اِلَى حَقِيقَةِ الْوُجُوبِ Vücub'un (Allah'ın) hakikatine تَعَالَتْ وَتَقَدَّسَتْ Yüce ve mukaddes وَهُوَ مُحَالٌ عَقْلِيٌّ Bu ise alken muhal وَزَنْدَقَةٌ فِي الشَّرِيعَةِ Ve şeriatta da zındıklıktır وَذَاكَ الظَّاهِرُ الصِّرْفُ Şu sırf zahir اَلَّذِى يَبْقَى Ki, geri kalır وَاِنْ كَانَ مِنْ عَالَمِ الشَّهَادَةِ Her ne kadar alem-i şehadetten olsa da فَاِنَّهُ مَشْهُودٌ وَمَرْئِيٌّ Zira o müşehade edilen ve görülendir وَلٰكِنَّهُ مُنْصَبِغٌ Fakat o boyanmıştır *(Neye?)* بِلَوْنِ الْبَاطِنِ Bâtının rengine وَاِنْ كَانَ الْبَاطِنُ Her ne kadar bu bâtın da خَارِجًا Dışında olsa da *(Neyin?)* مِنْ حِيطَةِ الشُّهُودِ وَالْاِدْرَاكِ İdrak ve müşahede sahasının وَصَارَ مُلْحَقًا بِالْغَيْبِ Ve gabya katılmış وَاَخَذَ لَوْنَهُ Ve onun rengini almış (olsa da, zahir onun rengini alır) فَاِنَّ الْكَيْفِيَّ Zira keyfi olan مَا لَمْ يَأْخُذْ Almadığı müddetçe *(Neyi?)* لَوْنَ اللَّاكَيْفِيِّ La keyfinin rengini وَلَمْ يَخْرُجْ Ve çıkmadığı müddetçe *(Neden?)* مِنْ حِيطَةِ الْاِدْرَاكِ الْكَيْفِيِّ Keyfifeyi olan idrak sahasından *(Dahası?)* وَلَمْ يَحْمِلْ Ve taşımadığı müddetçe *(Neyi?)* حُمُولَهُ Yükünü *(Nereye?)* اِلَى الْغَيْبِ مِنَ الشَّهَادَةِ Müşahededen gayba *(Keyfi bunları yapmadığı müddetçe ne olur?)* لَا يَنَالُ نَصِيبًا Hiçbir nasip elde edemez *(Neden?)* مِنَ اللَّاكَيْفِيِّ الْحَقِيقِيِّ Hakiki la keyfinden وَلَا يَكُونُ مُطَّلِعًا Ve keyfi vakıf olamaz *(Ne üzerine?)* عَلَى غَيْبِ الْغَيْبِ Gaybın gaybı üzerine (يَنْبَغِى) اَنْ يُعْلَمَ Bilinmesi gerekir ki, اَنَّ هٰذَا الظَّاهِرَ Bu zahir اَلَّذِى بَقِىَ عَلَى حَالِهِ Ki hali üzerine kalmıştır *(Nasıl?)* مُتَمَيِّزًا مِنَ الْبَاطِنِ Bâtından ayrılmış olarak *(Bu zahir nedir?)* وَجْهُهُ اِلَى الْخَلْقِ بِالتَّمَامِ Onun yüzü tamamen halka dönüktür وَالطَّاعَاتُ وَالْعِبَادَاتُ الشَّرْعِيَّةُ İtaat ve şer-i ibadetler *(Nedir?)* مَرْبُوطَةٌ بِهِ Bu zahire bağlıdır وَمُعَامَلَةُ الدَّعْوَةِ وَالتَّكْمِيلِ اَيْضًا İrşad ve kemale erdirme işi de *(Nedir?)* مَنُوطَةٌ بِهِ Bu zahire bağlıdır وَبَاطِنُ هٰذَا الْعَارِفِ صَاحِبِ التَّكْمِيلِ İrşat sahibi bu arifin bâtını سَوَاءٌ كَانَ مُتَعَلِّقًا İster alakalansın *(Ne ile?)* بِالْمَرَاتِبِ الْاِمْكَانِيَّةِ İmkan mertebeleri ile اَوْ بِالْمَقَامَاتِ الْوُجُوبِيَّةِ Veya vücup makamları ile *(Nedir?)* اَيْضًا مُتَوَجِّهٌ اِلَى الظَّاهِرِ Yine de zahire yönelmiştir وَاِلَى اَىِّ شَيْءٍ Hangi şeye يَتَوَجَّهُ الظَّاهِرُ Zahir yönelirse يَتَوَجَّهُ الْبَاطِنُ اَيْضًا Bâtın da yönelir *(Neye?)* اِلَى تِلْكَ الْجِهَةِ O yöne *(Niçin yönelir?)* لِاَجْلِ التَّكْمِيلِ وَالتَّرْبِيَةِ İrşat ve terbiye için *(Daha ne için?)* وَتَتْمِيمِ الْعِبَادَةِ İbadeti tamamlamak için فَاِنَّ هٰذِهِ الدَّارَ Zira bu dünya *(Nedir?)* دَارُ الْعَمَلِ Amel yeridir وَهٰذَا الْمَوْطِنُ Ve bu vatan مَوْطِنُ الدَّعْوَةِ Davet vatanıdır وَحَقِيقَةُ الشُّهُودِ وَالْمُشَاهَدَةِ Şuhud ve müşahedelerin hakikati *(Neredendir?)* اِنَّمَا هِىَ فِى —

الْآخِرَة O sadece ahirettedir وَمُعَامَلَةُ الْكَشْف وَالْمُعَايَنَة Gözle görme ve keşfetme muamelesi *(Neredeđir?)* اَمَامَنَا Önümüzdedir وَعِبَادَةُ الْمَعْبُود جَلَّ سُلْطَانُهُ Saltanatı yüce mabuda ibadet *(Nerede?)* فِى هَذَا الْمَوْطِنِ Bu dünyada *(Nedir?)* اَفْضَلُ Daha faziletlidir *(Neden?)* مِنَ الْاِسْتِغْرَاق Kaybolmaktan *(Nerede?)* فِى الْمَعْبُود تَعَالَى Allah Teâlâ'da وَانْتِظَارُ الْمَطْلُوب Matlubu beklemek الَّذِى هُوَ نَاشٍ مِنَ الْمَحَبَّة Ki, o muhabbetten kaynaklanıyor *(Nedir?)* خَيْرٌ Daha hayırlıdır *(Neden?)* مِنَ الْاِسْتِهْلَاك Yok olmaktan *(Nerede?)* فِى الْمَطْلُوب Matlupta يُصَدِّقُ İster doğrulasın *(Kim)* أَرْبَابُ السُّكْر Sekir sahipleri *(Neyi?)* ذَلِكَ Bunu أَوْ لَا İster doğrulamasın هَذَا وَتَوَجُّهُ الظَّاهِرِ وَالْبَاطِنِ Zahir ve bâtının bu yönelmesi الَّذِى حَصَلَ لِعَارِف صَاحِب تَكْمِيلٍ Ki, irşat sahibi arif için hasıl oldu *(Nereye yönelmesi?)* اِلَى جَانِب الْخَلْق Halk tarafına *(Bu yönelme nereye kadardır?)* هُوَ اِلَى بُلُوغِ الْاَجَلِ الْمُسَمَّى O, Allah tarafından belirlenmiş zamana ulaşana kadar الَّذِى هُوَ مُنْتَهَى مَقَامِ الدَّعْوَة Ki o davet makamının sonudur فَاِذَا بَلَغَ الْاَجَلُ Zaman dolduğunda يَطَّلِعُ Arif muttali olur *(Neye?)* عَلَى جِسْرِ الْمَوْت Ölüm köprüsüne وَيَضَعُ قَدَمَهُ Ve ayak basar *(Nereye?)* فِى مَنْزِلِ وِصَالِ الْمَحْبُوب Mahbuba ulaşma makamına وَيُشَرَّفُ Ve şereflenir *(Ne ile?)* بِدَوْلَةِ الْوَصْلِ وَالْاِتِّصَال Vasl ve ittisal devleti ile *(Nasıl?)* بِلَا مُزَاحَمَةِ الْاَغْيَار Gayırla karışma olmaksızın ﴿شِعْرٌ﴾ Şiir:

وَلِلْعَاشِق هَنِيئًا Afiyet olsun *(Kime?)* لِأَرْبَابِ النَّعِيمِ Nimet sahiplerine *(Ne?)* نَعِيمُهَا Nimetleri الْمِسْكِينِ Miskin aşığa da مَا يَتَجَرَّعُ Yutkunduğu

رَبَّنَا Ey Rabbimiz! أَتْمِمْ لَنَا Bizim için tamamla *(Neyi?)* نُورَنَا Nurumuzu وَاغْفِرْ لَنَا Ve bizi bağışla إِنَّكَ Çünkü sen عَلَى كُلِّ شَيْئٍ Her şeye قَدِيرٌ Gücü yetensin وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Salat-u selam *(Daha?)* وَالتَّحِيَّةُ وَالْبَرَكَةُ Tahiyye ve bereket olsun *(Kime?)* عَلَى خَيْرِ خَلْقِ الله Allahın yaratıklarının en hayırlısına وَعَلَى اِخْوَانِهِ الْكِرَامِ Onun değerli kardeşlerine وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ الْعِظَامِ Ehline ve büyük sahabesine *(Ne zamana kadar?)* اِلَى يَوْمِ الْقِيَامِ Kıyamet gününe kadar.